

Recenzja w postępowaniu o nadanie stopnia doktora habilitowanego doktora Wojciecha Maciejewskiego

Sylwetka Habilitanta

Dr Wojciech Maciejewski ukończył studia w 1994 roku na Wydziale Biologii i Nauk o Ziemi Uniwersytetu Jagiellońskiego i uzyskał stopień magistra geografii na podstawie pracy: *„Wybrane przemiany środowiska przyrodniczego w zlewni Raclawki i Szklarki na Wyżynie Krakowskiej”*. W roku 2000 na tymże Wydziale uzyskał stopień magistra biologii na podstawie pracy: *„Wpływ cech pokrywy glebowej w poziomach ektohumusowych na rozmieszczenie fauny glebowej w Bieszczadach”*. Natomiast na podstawie dysertacji doktorskiej zatytułowanej: *„Wpływ cech środowiska przyrodniczego na rozmieszczenie wybranych grup chrząszczy (Coleoptera) w południowej części Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej”* uzyskał w roku 2004 stopień doktora nauk o Ziemi w zakresie geografii.

W latach 1996-2017 dr Maciejewski pracował w Instytucie Geografii i Gospodarki Przestrzennej Uniwersytetu Jagiellońskiego, początkowo na stanowisku asystenta, a od 2007 roku jako adiunkt. Jednocześnie (w latach 2007-2017) podjął pracę w Katedrze Turystyki i Rekreacji Małopolskiej Wyższej Szkoły Ekonomicznej w Tarnowie. Obecnie dr Maciejewski zatrudniony jest w Instytucie Bliskiego i Dalekiego Wschodu Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Ocena osiągnięcia naukowego w formie monografii

Monografia pt.: *„Zmiany krajobrazu południowej części Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej w XX i na początku XXI w. a aktualne założenia polityki rozwoju gmin”* została wydana przez Instytut Geografii i Gospodarki Przestrzennej UJ. Liczy 381 stron i składa się z dziewięciu rozdziałów oraz załączników, spisu literatury i anglojęzycznego streszczenia.

Autor zastosował tu nowatorskie – kompleksowe – podejście do badań krajobrazowych, zaś badaną problematykę przedstawił w czterech wymiarach: teoretycznym, metodycznym, regionalnym i praktycznym.

Wymiar teoretyczny dotyczy wielu aspektów, choć Autor skupił się szczególnie na zagadnieniach terminologicznych. Omawia On terminologię z zakresu funkcjonowania i zmian krajobrazu, jak również prezentuje typologie tych ostatnich w rozdziale wprowadzający zatytułowanym: *„Zmiany krajobrazu jako przedmiot badań”*. Zdaniem Autora nieścisłości terminologiczne dotyczące pojęcia „krajobrazu” nie doczekały się ostatecznego wyjaśnienia, ani uzupełnienia, mimo znacznej liczby prac naukowych. Wydaje się jednak, że wszyscy badacze zajmujący się krajobrazem podejmują to wyzwanie stawiając sobie za cel uporządkowanie bogatego zasobu terminów. Lecz ze względu na skomplikowany, wieloaspektowy charakter samego pojęcia, jak i szeroki zakres badań związanych z

krajobrazem, okazuje się, że niełatwo ten ambitny cel osiągnąć. Czy udało się to Autorowi niniejszej monografii? Moim zdaniem zabrakło tu odniesienia do prac takich badaczy krajobrazu jak Marc Antrop, Hannes Palang czy Bas Pedroli. Ponadto, jeśli chodzi o wykorzystaną w pracy literaturę, zauważyć należy, iż Autor niechętnie sięga po anglojęzyczne opracowania. Mniemam jednak, iż zaprezentowany w monografii zasób literatury okazał się wystarczający do przedstawienia zagadnień teoretycznych, jak i metodyki badań podjętych przez Habilitanta.

Mam też wątpliwości co do poprawności niektórych sformułowań – anglojęzycznych odpowiedników polskich terminów. Na przykład odpowiednikiem „środowiska geograficznego” jest m.in. „human-environment” (str. 14), choć termin ten wskazuje jednoznacznie na środowisko człowieka. Podobnie rzecz się ma z „krajobrazem pierwotnym”, którego odpowiednikiem jest „previous landscape” (str. 38), a wydaje się, że trafniejszym terminem byłby: „primeval landscape”.

Pomimo nieścisłości, o których piszę powyżej, doceniam wkład teoretyczny zaprezentowany przez Autora w zakresie rozszerzenia i uzupełnienia terminologii dotyczącej szeroko pojętych badań krajobrazowych. Ponadto chciałabym zauważyć, że zaprezentowane przez Autora treści stanowią logiczny i spójny układ stanowiący wprowadzenie teoretyczne do podejmowanych w dalszej części pracy badań empirycznych.

Wymiar metodyczny dotyczy zaprezentowania przez Autora bardzo różnorodnego zestawu metod, po które sięgnął badając zmiany krajobrazu.

Do rozwiązania postawionych przez siebie celów szczegółowych (sprecyzowanych na str. 52) Autor dobrał metody, z uwzględnieniem specyfiki badanego elementu krajobrazu. Z dużym uznaniem patrzę na różnorodność metod, jakie Autor wykorzystał, celem kompleksowego zanalizowania danego elementu krajobrazu. Tym bardziej, iż w badaniach krajobrazowych takie podejście spotyka się nieczęsto.

Co do badanych elementów krajobrazu, Autor skupił się na szczegółowej analizie następujących: rzeźba terenu, stosunki wodne, użytkowanie ziemi i świat zwierzęcy, uzasadniając swój wybór argumentami przedstawionymi na stronach 56-58. Moim zdaniem zabrakło jednak szerszego zaprezentowania zmian szaty roślinnej, która jest bardzo wrażliwa na zmiany użytkowania ziemi. Przypuszczam, że ten element krajobrazu nie spełniał kryteriów doboru i argumentacji Autora (str. 56-58), stąd też został przez Niego pominięty.

Wyżej omówione zagadnienia znalazły się w drugim rozdziale monografii („Cel i metody badawcze”). Rozdział ten kończy się przeglądem literatury omawiającej zmiany krajobrazowe. Jednak moim zdaniem śmiało można by te informacje zamieścić jako podsumowanie rozdziału poprzedniego.

W zakresie wymiaru regionalnego Autor przedstawił zmiany krajobrazu, do jakich doszło na badanym przez siebie obszarze. Dla każdej ze zmian Autor określił zasięg terytorialny i ramy czasowe ich przebiegu. Ponadto omówił przyczyny i skutki tych zmian oraz poddał je subiektywnej ocenie.

Informacje na ten temat zostały zawarte w rozdziałach 5-8, które bezpośrednio dotyczą wyników badań. Dodam, że każdy z tych rozdziałów rozpoczyna teoretyczne wprowadzenie, nieodnoszące się jednak do specyfiki obszaru badań. Z tego względu informacje te powinny być umieszczone w rozdziale drugim.

Uwagę zwraca bardzo szczegółowa, wręcz w niektórych przypadkach – drobiazgowo – analiza zmian badanych elementów krajobrazu. Świadczy to o bardzo rzetelnym podejściu Autora do prowadzenia badań, zwłaszcza badań terenowych i analizie zebranych na tej podstawie danych. Niewątpliwym atutem jest również dokumentacja fotograficzna wybranych stanowisk prezentująca zaobserwowane i opisywane przez Autora zmiany

krajobrazu, jak również mnogość opracowań graficznych, które z taką samą częstotliwością pojawiają się również we wszystkich pozostałych rozdziałach monografii.

Ponadto oprócz wybranych przez siebie studiów przypadku, Autor dokonał subiektywnej oceny zmian (stosując jakościową skalę oceny), jak i zaprezentował modele zmian badanych elementów krajobrazowych. Takie badania zasługują na szczególne uznanie, gdyż mamy tu do czynienia nie tylko z analitycznym etapem badań, lecz i ze sprawnie zaprezentowaną syntezą, której efektem jest modelowe ujęcie zmian rzeźby, stosunków wodnych, użytkowania ziemi oraz świata zwierzęcego południowego fragmentu Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej.

Co do badań jakościowych, cieszy to, iż Autor umiejętnie połączył zarówno prowadzenie analiz opartych o dane ilościowe, jak i dokonał jakościowej oceny zmian. Tym bardziej, iż ten metodyczny melanz nie jest popularny wśród geografów krajobrazu.

Biorąc pod uwagę obszar badawczy (południowa część Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej), teren ten można uznać za reprezentatywny dla krajobrazów krasowych, a to sprawia, że został spełniony warunek regionalnego wymiaru pracy.

Niemniej, chciałabym zwrócić uwagę na dość ważny wątek, który moim zdaniem został niewłaściwie przedstawiony. Mianowicie chodzi o „komasację gruntów rolnych”, o której Autor wspomina na stronach: 251, 265 oraz 285. Przede wszystkim używa On niewłaściwego sformułowania, gdyż komasacji gruntów nie przeprowadza się w Polsce od kilku dekad. Proces, o którym Autor wspomina, to prace scaleniowo-wymienne. Poza tym, nawet jeżeli są to prace scaleniowe, nie prowadzą one do powstania monokultur, czyli wielkopowierzchniowych pól uprawnych. Warto też nadmienić, że współcześnie przeprowadzane scalenia gruntów rolnych muszą spełniać standardy zachowania różnorodności krajobrazowej, co oznacza, że ich negatywny wpływ na środowisko przyrodnicze i krajobraz nie jest tak degradujące, jak opisuje to Autor.

Kolejnym zagadnieniem jest zaproponowane przez Autora upowszechnienie rolnictwa ekologicznego (str. 257, 293). Trzeba jednak wiedzieć, że jest to bardzo trudny sposób gospodarowania gruntami rolnymi, wymagający wysokiej świadomości rolników i dlatego łatwiejszym do wprowadzenia, a jednocześnie spełniającym warunki zachowania płodozmianu i samowystarczalności prowadzenia gospodarstwa rolnego, jak i minimalizującego negatywny wpływ na środowisko, jest rolnictwo zrównoważone.

Natomiast w zakresie językowym, proponowałabym zamiast „śmieci” używać określenia „odpady”, a zamiast „pestycydów” (zwanych przez Autora również „opryskami” – str. 285) – „środki ochrony roślin”.

Ostatni – praktyczny wymiar osiągnięcia naukowego – przedstawia możliwości przeciwdziałania negatywnym konsekwencjom zachodzących zmian krajobrazu. Zamierzeniem Autora było wskazanie działań możliwych do wykonania przez samorządy i społeczności lokalne podczas planowania kolejnych inwestycji i przedsięwzięć, wynikających z przyjętych przez dane jednostki administracyjne polityki rozwoju.

Doceniam to, iż Autor nie poprzestał wyłącznie na przeglądzie założeń polityki rozwoju gmin badanego obszaru (który w ujęciu administracyjnym obejmuje gminy: Krzeszowice, Olkusz, Jerzmanowice-Przegonia, Sułoszowa, Wielka Wieś i Zabierzów – rozdział czwarty monografii), gdyż znalazł On praktyczne zastosowanie wyników naukowych dociekań, wskazując na te działania, które mogłyby być wdrożone przez samorządy gminne.

Praktyczny wymiar przekłada się również na szerszy kontekst geograficzny, gdyż zaobserwowane przez Autora zmiany na badanym terenie, pojawiają się również w innych krajach Europy Środkowej.

Podsumowując, monografia – będąca osiągnięciem habilitacyjnym – prezentuje bardzo wnikliwe studium przypadku. Zaświadcza to o wiedzy naukowej Habilitanta w zakresie prowadzenia badań nad krajobrazem, zarówno jako geografą, jak i biologa. Opracowanie to ma nie tylko poznawczy, lecz i empiryczny wymiar, co z kolei świadczy o doświadczeniu zawodowym Habilitanta w zakresie praktycznego zastosowania wiedzy do planowania krajobrazu.

Uważam, że osiągnięcie naukowe spełnia wymogi stawiane rozprawom na stopień doktora habilitowanego. Prezentowana praca wnosi nowe treści do poruszanej tematyki, jak i stanowi istotny wkład w rozwój nauk geograficznych i biologicznych oraz planowania przestrzennego.

Ocena pozostałych osiągnięć naukowo-badawczych oraz ocena osiągnięć dydaktycznych, organizacyjnych i popularyzujących naukę

Główne zainteresowania naukowe dra Wojciecha Maciejowskiego koncentrują się na zmianach krajobrazu Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej, co znalazło wyraz w licznych publikacjach Habilitanta z tego tematycznego i przestrzennego zakresu, spośród których najważniejszą jest monografia: „*Zmiany krajobrazu południowej części Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej w XX i na początku XXI w. a aktualne założenia polityki rozwoju gmin.*” Pozostały dorobek naukowy Habilitanta zawiera się w kilku kategoriach tematycznych, które pokrótce przedstawiam poniżej. Nadmienię, że wyniki badań były regularnie i na bieżąco publikowane przez Habilitanta oraz prezentowane przez Niego na konferencjach naukowych.

Jednym z pierwszych problemów badawczych, jakim w swojej pracy naukowej zajął się dr Maciejowski, były zmiany użytkowania ziemi w Karpatach. Habilitant analizował przyczyny i skutki, a zwłaszcza konsekwencje środowiskowe tych wieloaspektowych zmian. Między innymi badał On procesy renaturyzacji środowiska, które były jednym z głównych przyczyn zmian krajobrazu badanego obszaru.

Zmiany krajobrazu na obszarach polarnych i wysokogórskich związane z procesami globalnego ocieplania klimatu to kolejny i najważniejszy kierunek zainteresowań badawczych Habilitanta. Uważam, że wyniki tych badań stanowią najistotniejszy (obok głównego osiągnięcia habilitacyjnego) element dorobku naukowego dra Maciejowskiego. Publikacje będące pokłosiem Jego badań (oraz zespołów badawczych, z którymi współpracował) to artykuły, które ukazały się w znaczących czasopismach naukowych, jak chociażby: *Scientific Reports* (IF 3.998), *Catena* (IF 3.851), czy *Ambio* (IF 2.502).

Warto zauważyć, iż dr Maciejowski w latach 2005 i 2016 wziął udział w ekspedycjach naukowych na Svalbard (realizowanych w ramach projektów badawczych). Do najważniejszych odkryć, jakich wówczas dokonał, zaliczam: 1) wyróżnienie w obrębie niesporczaków (Tardigrada) nowej rodziny Adorybiotidae, 2) stwierdzenie większej liczby porostów na obszarze północno-wschodniego wybrzeża Sörkapplandu wraz z odnalezieniem nowej dla Svalbardu *Verrucaria xyloxena*, 3) rozpoznanie lokalnej flory mchów północno-wschodniego wybrzeża Sörkapplandu, jak też stwierdzenie nowych stanowisk bardzo rzadkich mchów na Svalbardzie, jak np. *Campylium longicuspis*, *Orthogrimmia sessitana* oraz *Coscinodon cribrosus*.

Zainteresowanie problematyką regionalizacji fizycznogeograficznej wyniknęło z zaobserwowanych przez dra Maciejowskiego niedoskonałości metodologicznych, jakimi obarczone były dotychczasowe klasyfikacje. Efektem tych rozważań były zaproponowane

przez Niego oryginalne podziały regionalne Gwatemali i Cejlonu, do których dane zebrał podczas wyjazdów naukowo-poznawczych.

Z omawianego zakresu badań powstały i inne publikacje, w których dr Maciejowski sygnalizuje potrzebę uporządkowania i rewizji dotychczas istniejących podziałów, ujednoczenia złożeń metodycznych przy wyróżnianiu jednostek fizycznogeograficznych oraz konieczność uporządkowania jednostek taksonomicznych.

Z racji wykształcenia i zainteresowań badawczych, dr Wojciech Maciejowski podejmował również badania nad wpływem parametrów środowiskowych na bioróżnorodność chrząszczy w krajobrazach gór i wyżyn, które prowadził samodzielnie bądź w zespołach badawczych. Zwieńczeniem tych prac była m.in. autorska monografia: „*Wpływ cech środowiska przyrodniczego na rozmieszczenie wybranych grup chrząszczy (Coleoptera) w południowej części Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej*” (2007) oraz prace współautorskie w ramach projektów dotyczących monitoringu polan reglowych w Gorczańskim Parku Narodowym oraz renaturyzacji doliny rzeki Raby.

Za najistotniejsze osiągnięcie Habilitanta w tym zakresie uważam wyróżnienie czynników najsilniej wpływających na zgrupowanie biegaczowatych (*Carabidae*) i ryjówkowatych (*Curculionoidea*). Badania przeprowadzone przez dra Maciejowskiego wykazały, że na terenach górskich była to wysokość n.p.m., ekspozycja stoku, stadium sukcesji oraz sposób użytkowania ziemi, zaś na terenach wyżynnych najważniejsze były trzy ostatnie czynniki. Ponadto Habilitant wskazał uwarunkowania, które decydują o bioróżnorodności terenów górskich oraz wyżynnych, wskazując jednocześnie na te działania, które miałyby zapobiec zanikowi siedlisk, a tym samym uchroniłoby od wyginięcia badane przez Niego gatunki. Prócz tego, prowadzone przez dra Maciejowskiego badania faunistyczne pozwoliły na odnalezienie stanowisk kilku nowych dla Wyżyny Krakowsko-Wieluńskiej lub bardzo rzadko spotykanych gatunków z grupy ryjkowców: tj.: *Exomias trichopterus*, *Bradybatus fallax*, *Phyllobius pilicornis*, *Thamiocolus kraatzi* i *Lasiorrhynchites olivaceus*.

Innym wątkiem naukowym, którym zajmował się dr Wojciech Maciejowski, było środowisko geograficzne państw Bliskiego i Dalekiego Wschodu.

W tym zakresie na uwagę zasługują obserwacje terenowe przeprowadzone w Iranie w 1997 roku podczas kilkutygodniowej wyprawy naukowej, które pozwoliły na opublikowanie prac, z których najważniejsza („*Sieć rzeczna i jeziora Iranu*”) omawia podział hydrograficzny Iranu na zasadnicze zlewnie oraz ukazuje ogromną zmienność powierzchni i funkcjonowania irańskich jezior.

Inne publikacje dotyczyły problematyki zróżnicowania etnicznego i religijnego w krajach Dalekiego Wschodu, a powstały one jako efekt wypraw naukowych. Wspomnieć należy m.in. opracowania dotyczące różnorodności etnicznej i religijnej oraz wynikającej z nich konflikty na Sri Lance, czy prace odnoszące się do potencjału turystyki religijnej na Filipinach i Malezji.

Dr Wojciech Maciejowski interesował się również problemem turystycznej działalności człowieka i jej interakcji ze środowiskiem przyrodniczym.

Wyniki Jego badań poruszają m.in. kwestie zróżnicowania walorów i form turystyki na archipelagu Svalbard, jak i długotrwałego monitoringu ruchu turystycznego na terenie Polskiej Stacji Antarktycznej im. H. Arctowskiego oraz zagrożeń związanych z turystyką na tym wrażliwym na zmiany środowiska obszarze.

Inna praca dotyczyła walorów turystycznych wyspy Lesbos. Habilitant zwrócił w niej uwagę na bariery rozwoju turystycznego wyspy oraz przedstawił propozycje rozwiązań mogących wpłynąć na wzrost zainteresowania wyspą przez odwiedzających.

Z kolei publikacja przedstawiająca waloryzację środowiska przyrodniczego rezerwatu Dolina Raclawki dla potrzeb turystyki jest przykładem wykorzystania przez Habilitanta metodologii badań krajobrazowych w turystyce.

Ponadto dr Wojciech Maciejowski, jako długoletni wykładowca zarówno na średnim, jak i wyższym poziomie kształcenia, zajmował się możliwościami znacznie szerszego niż obecnie wykorzystania środowiska przyrodniczego w dydaktyce szkolnej, czego efektem są publikacje, które z jednej strony ukazują walory edukacyjne ścieżek dydaktycznych zakładanych na obszarach o wysokim stopniu naturalności, a z drugiej – wskazują na możliwości wprowadzania przez nauczycieli zajęć terenowych do praktyki szkolnej.

Dr Wojciech Maciejowski jest autorem dwóch **monografii**, będących pokłosiem Jego prac naukowych. Są to: „*Wpływ cech środowiska przyrodniczego na rozmieszczenie wybranych grup chrząszczy (Coleoptera) w południowej części Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej*”, która w 2007 roku ukazała się nakładem Wydawnictwa Uniwersytetu Jagiellońskiego oraz „*Zmiany krajobrazu południowej części Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej w XX i na początku XXI w. a aktualne założenia polityki rozwoju gmin*”, wydanej w 2020 roku przez Instytut Geografii i Gospodarki Przestrzennej UJ w Krakowie. Ta druga pozycja stanowi główne osiągnięcie Habilitanta w postępowaniu habilitacyjnym.

W odniesieniu do trzech kolejnych monografii dr Maciejowski jest ich współautorem, przy czym jedna z nich („*Dolina Kościeliska. Śladami badaczy, artystów i wędrowców*”) była dwukrotnie wznawiana (pierwotnie wydana w 2001 roku i ponownie w latach 2006 i 2014). Habilitant podaje swój udział procentowy w przygotowaniu części manuskryptu, choć nie wskazuje udziału merytorycznego, co w tym przypadku utrudnia ocenę Jego zaangażowania w przygotowanie pracy.

Bardziej sprecyzowane informacje pojawiają się w odniesieniu do dwóch pozostałych monografii. Udział merytoryczny dra Maciejowskiego w przygotowaniu: „*Northeastern Sørkappland landscape dynamics*” (2007 rok) było przeprowadzenie badań terenowych, zebranie materiału badawczego i literatury, przygotowanie manuskryptu, ostateczna redakcja tekstu oraz opracowanie części grafiki. Swój udział Habilitant ocenia na 33%. W odniesieniu do kolejnej pt.: „*Geoekologia dla architektów krajobrazu*” (rok publikacji 2012), dr Maciejowski był odpowiedzialny za zebranie danych i literatury, przygotowanie manuskryptu i ostateczną redakcję tekstu, opracowanie całości grafiki oraz koordynowanie procesu recenzji. Swój udział ocenia na 50%.

Dorobek dra Wojciecha Maciejowskiego w zakresie opublikowanych monografii uważam za istotny, zwłaszcza w odniesieniu do dwóch Jego autorskich prac, jak i anglojęzycznego współautorskiego tomu. Niewątpliwie, opracowania te poszerzają omawianą tematykę o nowe informacje.

W odniesieniu do publikacji **rozdziałów w monografiach naukowych**, dr Wojciech Maciejowski posiada istotny dorobek, na który składa się 15 rozdziałów, z których znakomita większość (12) powstała po uzyskaniu stopnia doktora. Z wyjątkiem dwóch, pozostałe to publikacje współautorskie, i z tego względu na najbardziej znaczące uważam te, których Habilitant jest pierwszym autorem (dotyczy to czterech rozdziałów).

Tematyka opublikowanych prac omawia zagadnienia ogólnogeograficzne, jak np. walory naturalne i kulturowe ścieżek przyrodniczych, przyrodnicze uwarunkowania turystyki i rekreacji, charakterystyka elementów środowiska przyrodniczego (powyższe odnoszą się do konkretnych lokalizacji geograficznych). Mimo, iż opracowania te nie wnoszą novum metodologicznego, są ważne z punktu widzenia poznawczego.

Habilitant jest również **redaktorem monografii naukowej** pt.: „*Monografia gminy Sułoszowa*” oraz **współredaktorem** „*Encyklopedii Geograficznej Świata – tom XI Atlas Polski*”.

Dr Wojciech Maciejowski wyniki autorskich jak i współautorskich badań publikował również w czasopismach naukowych, a dorobek z tego zakresu stanowią 53 **artykuły naukowe**, z których 39 powstało po uzyskaniu stopnia doktora.

Wśród opublikowanych prac liczną grupę stanowią artykuły anglojęzyczne. Chciałabym przy tej okazji podkreślić, że na przestrzeni lat 2018-2020 (czyli w ostatnich latach działalności naukowej) dr Maciejowski publikował wyłącznie anglojęzyczne prace, które dodatkowo ukazały się w renomowanych czasopismach naukowych, tj.: *Scientific Reports*, *Catena*, *Acta Societatis Botanicorum Poloniae*, *Polish Polar Research*. Natomiast z publikacji z wcześniejszych lat warto nadmienić, że ukazały się one w: *Ambio*, *Polar Biology* oraz *Ekologia (Bratislava)*. Biorąc pod uwagę merytoryczny kontekst tych publikacji uważam, że stanowią one bardzo ważny dorobek w rozwoju nauki i osiągnięć związanych z badaniem szeroko pojętego środowiska polarnego i zmian klimatycznych.

25 artykułów jest wyłącznie autorstwa Habilitanta, zaś w pozostałych przypadkach udział merytoryczny dra Maciejowskiego nie budzi wątpliwości ze względu na Jego znaczące zaangażowanie. Był On zwykle autorem koncepcji badań i koordynował prace zespołu, praktycznie w każdym przypadku odpowiedzialny był za przeprowadzenie prac terenowych i zebranie danych do badań, jak również zabranie literatury bądź jej wybranych pozycji, a ponadto pracował nad przygotowaniem manuskryptów i redakcją ostatecznego tekstu oraz opracowywał część graficzną artykułów.

Dr Wojciech Maciejowski był **wykonawcą trzech projektów badawczych**. Były to: 1) grant zamawiany (nr PBZ-KBN-108/PO4/2004) „*Struktura, ewolucja i dynamika litosfery, kriosfery i biosfery w europejskim sektorze Arktyki i Antarktyki*” realizowany w latach 2004-2007 (kierownikiem projektu był Prof. dr hab. Aleksander Guterch); 2) Projekt nr 2441 “*Southeastern Spitsbergen landscape-seascape and biodiversity dynamics under current climate warming*”, zrealizowany w 2016 roku, a sfinansowany przez The Prince Albert II of Monaco Foundation (kierownikiem projektu był dr Krzysztof Ostafin); oraz 3) realizowany w latach 2015-2021 grant (nr 0324/NPRH4/H1a/83/2015) „*Opracowanie interaktywnej bazy danych społeczno-gospodarczych dla Galicji i Śląska Austriackiego w latach 1857-1910 (GASID)*” (kierownikiem projektu był dr Krzysztof Ostafin).

Dr Maciejowski jako wykonawca zrealizował ponadto trzy **projekty**, które były **finansowane z funduszy strukturalnych**. Były to: projekt naukowo-edukacyjny „*Politechnika XXI wieku – Program rozwojowy Politechniki Krakowskiej – najwyższej jakości dydaktyka dla przyszłych inżynierów*” (realizowany w latach 2011-2012) oraz dwa projekty edukacyjne: „*Badania sposobów wdrożenia metody „odkrywanie poprzez dociekanie” wraz ze spójną z nią strategią kształtującego oceniania uczniów na lekcjach przyrody w szkole podstawowej*” (lata 2014-2015) i „*Technologie informacji geograficznej w gospodarce przestrzennej: innowacyjne studia w odpowiedzi na potrzeby rynku*” (lata 2014-2016).

Ponadto Habilitant (w ramach **współpracy z otoczeniem społecznym i gospodarczym**) realizował **projekty** i wykonał **ekspertyzy**.

W 2006 roku jako wykonawca projektu: „*Zainicjowanie nowych kierunków rozwoju gospodarczego gmin leżących nad Zbiornikiem Dobczyckim przez rozszerzenie jego funkcji o ekoturystykę*”, realizowanego przez Urząd Miasta i Gminy Dobczyce, przygotował opracowanie wewnętrzne dla gminy oraz wyznaczył nowe ścieżki krajoznawczo-dydaktyczno-spacerowe w otoczeniu Zbiornika Dobczyckiego. Działanie to było częścią

większego projektu: *“New environmental touristical strategy for rural sustainable tourism”*, w którym partnerami były również gminy: Fuendetodos w Hiszpanii oraz Grossspoesna w Niemczech. Z kolei jako wykonawca i kierownik zespołu odpowiedzialnego za opracowanie monografii naukowej, w latach 2013-2014, Habilitant brał udział w projekcie: *„Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju”* finansowanym przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju, a realizowanym przez Urząd Gminy Sułszowa.

Dr Wojciech Maciejowski wykonał ponadto dwie ekspertyzy: *„Opinia na temat stanu jakości wód powierzchniowych w dolinie rzeki Szklarki w gminie Jerzmanowice-Przegonia”* (wykonana w 2016 roku na zlecenie wójta gminy) oraz *„Walory gminnych otworów studziennych w gminie Jerzmanowice-Przegonia”* (wykonana w 2017 roku na zlecenie wójta gminy).

Powyższe dokonania świadczą o umiejętności pracy i współpracy Habilitanta w zespołach badawczych, jak i praktycznego zastosowania przez Niego wiedzy naukowej.

Dr Wojciech Maciejowski odbył miesięczny **staż naukowy** (w okresie 1 kwiecień – 1 maj 2002 roku) na Aegean University w Mitylenie w Grecji, którego efektem jest m.in. publikacja czterech artykułów naukowych. Ponadto w ramach programu Socrates-Erasmus, Habilitant odbył tygodniowy staż naukowo-dydaktyczny na Université Blaise Pascal w Clermont-Ferrand we Francji (16-23 maj 2006 roku).

Dr Maciejowski brał aktywny udział w **konferencjach naukowych**. W ośmiu z nich uczestniczył przed uzyskaniem tytułu doktora, zaś w kolejnych trzydziestu dwóch po obronie tytułu. W znakomitej większości prezentował On wyniki badań jako autorskie referaty bądź posterki; tylko w kilku przypadkach były to wystąpienia współautorskie.

Aktywność Habilitanta na tym polu oceniam jako znaczącą, co jest istotne z punktu widzenia upowszechniania wyników badań naukowych, choć moim zdaniem, dr Maciejowski mógłby śmiało prezentować swoje osiągnięcia na arenie międzynarodowej, gdyż udział w sześciu konferencjach międzynarodowych (jak podaje Habilitant w dokumentacji, choć osobiście doliczyłam się siedmiu wydarzeń o charakterze międzynarodowym) to dość skromne osiągnięcie, biorąc pod uwagę merytoryczny zakres Jego dorobku naukowego.

W zakresie **osiągnięć dydaktycznych** do najważniejszych należy zaliczyć prowadzenie zajęć dydaktycznych (dla studentów studiów stacjonarnych i niestacjonarnych, zarówno w formie tradycyjnej, e-learningowej jak i zdalnej) na kierunkach: geografia, biologia-geografia, ochrona środowiska, zarządzanie, turystyka i rekreacja, studia bliskowschodnie, studia dalekowschodnie, filologia orientalna i architektura krajobrazu. Prowadzone przez Habilitanta zajęcia obejmowały ponad 35 różnych przedmiotów, spośród których dla dwudziestu pięciu opracował On własne programy autorskie.

Ponadto wypromował ponad 110 licencjatów i zrecenzował ponad 120 prac licencjackich i co najmniej 40 prac magisterskich.

Podejmował się również prac w komisjach związanych z organizacją dydaktyki.

Brał też udział w projekcie badawczym Akademickie Centrum Kreatywności, realizowanym przez Wydział Fizyki, Astronomii i Informatyki Stosowanej UJ dla przedmiotu: *„Przyroda w szkołach podstawowych”*.

Jako wykładowca akademicki Dr Maciejowski związany był również z Katedrą Turystyki i Rekreacji Małopolskiej Wyższej Szkoły Ekonomicznej w Tarnowie oraz z Wyższą Szkołą im. Bogdana Jańskiego, a także Politechniką Krakowską im. Tadeusza Kościuszki w Krakowie.

Powyższe dowodzi dużego zaangażowania dra Maciejowskiego w zakresie realizacji obowiązków dydaktycznych, jak i potwierdza Jego szerokie doświadczenie jako nauczyciela akademickiego.

Z zakresu **działalności organizacyjnej**, wspomnę tylko kilka z nich, jak np.: zorganizowanie czterech konferencji naukowych, udział w Radzie Instytutu Geografii UJ jako przedstawiciel pracowników niesamodzielnych (w latach 1999-2001). Habilitant pełnił też funkcję sekretarza komisji egzaminacyjnych na kierunku geografia i turystyka, był wielokrotnym jurorem olimpiad i konkursów geograficznych. Ponadto opiekował się gośćmi wizytującymi Uniwersytet Jagielloński w ramach staży Erasmus for Staff.

Dr Wojciech Maciejowski był **Członkiem komitetów organizacyjnych** czterech **ogólnopolskich konferencji naukowych**, które odbyły się między 1998 a 2007 rokiem. Ponadto, był On współprowadzącym wycieczki terenowe oraz współautorem przewodnika terenowego. Jak również dwukrotnie redaktorem tomu materiałów konferencyjnych.

Ponadto jest On **Członkiem** Krakowskiego oddziału Polskiego Towarzystwa Geograficznego, Polskiej Asocjacji Ekologii Krajobrazu (PAEK) oraz Environmental Science Published for Everybody Round the Earth (ESPERE), w której od 2014 roku zasiada w składzie Zarządu Głównego.

Recenzował 3 monografie i tyleż artykułów naukowych.

Habilitant wielokrotnie **wygłaszał referaty** na zaproszenie Krakowskiego Oddziału PTG oraz na zaproszenie Chrzanowskiego Oddziału PTG, jak i dla słuchaczy Uniwersytetu Trzeciego Wieku.

Podsumowując, dorobek naukowy dra Wojciecha Maciejowskiego oceniam jako znaczący i w pełni wystarczający do uzyskania stopnia naukowego doktora habilitowanego, co w szczególności odnosi się do:

- 1) sumarycznego wskaźnika Impact Factor, który według Listy Journal Citation Report (JCR) zgodnie z rokiem opublikowania wynosi 15,4;
- 2) liczby cytowań, która od momentu złożenia przez Habilitanta dokumentacji (tj. 25 września 2021 roku) wzrosła i na dzień 04.04.2022 wynosi: 41 wg bazy Web of Science, 74 wg bazy Scopus oraz 225 wg bazy Google Scholar;
- 3) indeksu Hirscha, który również od momentu złożenia przez Habilitanta dokumentacji (tj. 25 września 2021 roku) wzrósł i na dzień 04.04.2022 wynosi: 4 wg bazy Web of Science, 5 wg bazy Scopus oraz 8 wg bazy Google Scholar;
- 4) sumarycznej liczby punktów MNiSW opublikowanych prac, zgodnie z rokiem ich publikacji, która wynosi 940.

W odniesieniu do wzrastających wskaźników liczby cytowań i indeksu Hirscha, wskazują one jednoznacznie na progres osiągnięć naukowych Habilitanta. Tym samym dowodzi to rozpoznawalności i uznania dra Wojciecha Maciejowskiego oraz wskazuje na wysoką pozycję naukową Habilitanta w dyscyplinie nauk o Ziemi i środowisku.

Jedyną, słabością dorobku naukowego dra Wojciecha Maciejowskiego jest skromna współpraca międzynarodowa (w tym brak aplikacji grantowych jak i słaba mobilność międzynarodowa - zwłaszcza w ostatnich latach pracy zawodowej) oraz niekierowanie przez Habilitanta projektem badawczym. Przekonana jednak jestem, że zmieni się to w najbliższych

latach biorąc pod uwagę umiejętność budowania przez Habilitanta zespołów badawczych, którą wykazał się podczas dotychczasowych prac zespołowych.

Uwagi końcowe

Biorąc pod uwagę rozprawę habilitacyjną dra Wojciecha Maciejowskiego oraz wszystkie aspekty Jego pracy naukowej, jak i działalności dydaktycznej, organizacyjnej i popularyzującej naukę, stwierdzam, że dr W. Maciejowski spełnia wymogi stawiane kandydatom w postępowaniu habilitacyjnym zgodnie z Ustawą Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce z dnia 20 lipca 2018 r. (Dz.U. z 2021 r., poz. 478 z późniejszymi zmianami).

Tym samym wnioskuję o dopuszczenie dra Wojciecha Maciejowskiego do dalszych etapów postępowania habilitacyjnego.

